

Täysistunto

Tiistai 8.4.2025 klo 14.00—23.19

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 179/2024 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 8/2025 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskusteluun. Edustaja Räsänen, Hanna.

Keskustelu

15.28 **Hanna Räsänen kesk:** Arvoisa puhemies! Keskustan valiokuntaryhmä pitää puheena olevaa lakiesitystä asiantuntijalausuntoihin nojautuen poikkeuksellisen epäonnistuneena — tämä erityisesti siksi, että kysymys on kokoomuksen ja perussuomalaisten johtamasta hallituksesta, joka juhlapuheissaan väittää olevansa yrittäjäystävällinen ja tekevänsä aiempia hallituksia parempaa työllisyys-, talous- ja yrittäjäpolitiikkaa. Hallitus tulee samalla rikkoneeksi lukuisia ohjelmaansa kirjaamiaan lupauksia, kuten seuraava: ”vahvistaa erityisesti korkeasti koulutettujen sekä sosiaali- ja terveydenhuoltoalan, vientiteollisuuden ja kausityöntekijöiden työperäisen maahanmuuton osalta positiivista maakuva”. Ja toinen lause: ”panostaa kansainväliseen rekrytointiin ja vahvistaa samalla edellytyksiä talouden kasvuun”.

Hallitus lupaa ohjelmassaan kolmessa eri kohdassa pyrkiä vähentämään yritysten hallinnollista taakkaa, ja mikään näistä ei kyllä toteudu tässä lakiesityksessä. Muun muassa Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Suomen Yrittäjät, Palvelutyöntekijät, Oulun seudun työllisyysalue, Helsingin työllisyyspalvelut ja Henkilöstöala HELA ry lausuiivat valiokunnalle yhdenmukaisesti, että esitys on omiaan heikentämään Suomen kilpailukykyä kansainvälisestä työvoimasta ja se olisi myös työllisyydelle ja talouskasvulle haitallinen. Yritysten kannalta esitys toisi mukanaan valtavasti uusia kustannuksia ja niitä lisäävää hallinnollista taakkaa, ja näistä mainitsen myös myöhemmin.

Useat ekonomistit ovat jo vuosia tähdentäneet, että työtä tekevien ikäluokkien pienemisen seurauksena Suomi tarvitsee työperäistä maahanmuuttoa ulkomailta. Valtiovarainministeriön virkavastuulla vajaa vuosi sitten tekemä arvio tarpeesta oli jopa 40 000 henkilöä vuodessa. Muutoin Suomen talouskasvu uhkaa pysähtyä kokonaan. Valitettavasti hallitus on päättänyt omalla politiikallaan kulkea päinvastaiseen suuntaan kuin mitä ohjelmassaan on luvannut.

Arvoisa puhemies! Tässä nyt on kasattu tähän meidän vastalauseeseen muutamia asioita, mitkä nostan nyt tässä puheenvuorossa esille. Ensinnäkin lakiesityksessä on aivan liian

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

lyhyt suoja-aika, eli tämä hallituksen esitys suoja-ajaksi — kolme tai kuusi kuukautta — ei anna riittävän pitkää aikaa etsiä uutta työpaikkaa. Se ei ota huomioon rekrytointiprosessien hitautta ja vaativaa asiantuntijatyötä tekevien pieniä työmarkkinoita Suomessa. Tämä omalta osaltaan hidastaa uuden työn löytymistä. Tämä voi johtaa myös siihen, että ulkomaalainen joutuu matkustamaan pois Suomesta ulkomaille odottamaan rekrytointipäätöstä.

Toiseksi tässä on työnantajalle kohtuuton ilmoittamisvelvollisuus jopa rangaistuksen uhalla. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi työnantajalle velvollisuus ilmoittaa rangaistuksen uhalla työsuhteen päättymisestä Maahanmuuttovirastolle 14 päivän määräajassa työsuhteen päättymisestä. Lisäksi esityksellä pyritään tekemään työnantajan sähköisestä asioinnista Maahanmuuttoviraston kanssa pääsääntö. Vaikka työnantajilla on ulkomaalaislain 82 §:n nojalla jo nykyisin varmistamisvelvoite ulkomaalaisen työntekijän työntekoaikakeudesta ja velvollisuus ilmoittaa ulkomaisen työntekijän palkkaamisesta Maahanmuuttovirastolle, esitetty päätös laajentaisi työnantajan ilmaisovelvollisuutta myös työsuhteen päättymistilanteisiin.

Sitten vielä kolmanneksi: Tämä siirtymäaika on aivan kohtuuton. Asiantuntijakuulemisten perusteella hallituksen esityksessä ehdotettu työajan ilmoitusvelvollisuus ja siihen sidottu sanktio tulevat aiheuttamaan yritysten henkilöstö- ja palkkajärjestelmiin ylimääräisiä tietojärjestelmäkuluja, koska näihin tullaan rakentamaan erilaisia hälytysmekanismeja työsuhteen päättymisen varalle.

Hallituksen esityksen olisi myös määrä tulla voimaan huhtikuussa 2025 eli tässä kuussa. Käytännössä hallitus ei anna yrittäjille minkäänlaista siirtymäaikaa.

Näistä syistä johtuen esitämme, että lakiesitykset hylätään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

15.33 Petri Honkonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä edustaja Räsänen edellä kuvasi niitä näkökohtia, joihinkä olemme tämän hylkäysesityksemme rakentaneet. Tulini viime viikolla ensimmäisessä käsittelyssä läpikäyneeksi omasta tulokulmastani niitä näkökohtia, minkä takia mielestämme tämä hallituksen esitys ei ole kannatettava. Pohjaamme tässä oman näkemyksemme vahvasti suomalaisten yrittäjien, siis Suomeen työllisyyttä, talouskasvua ja hyvinvointia luovien yrittäjien, näkemyksiin, ja he vastustavat tätä byrokraatia lisäävää ja talouskasvua vähentävää hallituksen esitystä.

Arvoisa rouva puhemies! Näillä sanoilla kannatan tätä edustaja Räsäsen tekemää lakiehdotuksen hylkäävää esitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala.

15.34 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Vielä tähän samaiseen aiheeseen muutama sana käsittelyssä olevasta hallituksen esityksestä, joka herättää huolta siitä, miten Suomi kohtelee kansainvälisiä osaajia ja miten työmarkkinoidemme houkuttelevuus kehittyvä tulevaisuudessa:

Tämä esitys asettaa ulkomaalaisille työntekijöille kohtuuttoman kovat vaatimukset ja lisää heidän epävarmuuttaan tavalla, joka voi pitkällä aikavälillä vahingoittaa myös Suomen taloutta ja työelämää. Tämän esityksen mukaan ulkomaalaisten työntekijöiden on löydet-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

tävä uusi työpaikka kolmen kuukauden kuluessa työsuhteen päättymisestä, tietyissä tapauksissa kuuden kuukauden sisällä, ja nämä aikarajat tuntuvat aika lyhkäisiltä ja kohtuuttomilta. Lähes kaikki asiantuntijat ovat arvostelleet tätä esitystä tältä näkökannalta, eikä yksikään työnantaja- tai työntekijäjärjestö ole tukenut kolmen kuukauden määräaikaa. [Mauri Peltokangas: Puhuvatko demarit taas EK:n äänellä?]

Tämänhetkisessä taloustilanteessa lyhyt määräaika voi johtaa kohtuuttomaan epävarmuuteen työhaussa. Lisäksi kun hallitus on samaan aikaan tekemässä irtisanomisesta helppompaa — ja oikeastansa politiikkansa kulmakiveä — ja se kasvattaa irtisanomisten määrää todennäköisesti tulevaisuudessa, niin tämä lyhyt suoja-aika luo vaaraa siitä, että työperäisen hyväksikäytön lisääntyminen saattaa myös olla mahdollista, sillä työnantajat voivat käyttää lyhyttä aikarajaa painostuskeinona. Tällaisia uhkakuvia tähän liittyy.

On myös huomioitava, että monet ulkomaalaistaustaiset työntekijät kohtaavat rekrytointiprosesseissa syrjintää, ja se pidentää työhaun kestoa, ja ulkomaalaistaustaisten on vaikeampi täällä työllistyä. Se me tiedetään. Mietin vain, onko tämä se suunta ja se viesti, mikä me halutaan lähettää, kun kuitenkin tunnustetaan se tarve, että me tarvitaan tänne asiantuntijatyövoimaa ulkomailta, jotta saamme talouskasvua aikaan. Tällainen ääneenpohdinta vielä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Peltokangas.

15.36 Mauri Peltokangas ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Meillä on tänään toisessa käsittelyssä hallintovaliokunnan mietintö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi. Esityksessä ehdotetaan, että ulkomaalaiselle työntekijälle taataan tietty aika, niin kutsuttu suoja-aika, uuden työpaikan etsimiseen, jos hänen työsuhteensa päättyy ennenaikaisesti tai yllättäen ja hänen oleskelulupansa on edelleen voimassa. Suoja-ajan pituus on enintään voimassa olevan oleskeluluvan jäljellä oleva pituus mutta kuitenkin enintään kolme tai kuusi kuukautta riippuen maassa oleskelun pituudesta. Lisäksi esityksessä ehdotetaan kansallisesti säädettäväksi, että erityisasiantuntijoilla — edellisille puhujille tiedoksi — erityisasiantuntijoilla, EU:n sinisen kortin haltijoilla, yrityksen yli- ja keski johdolla sekä ict-oleskeluluvan saaneilla johtajilla ja asiantuntijoilla suoja-aika on kuusi kuukautta riippumatta maassaolon kestosta.

Puutun muutamaa täällä kuultuun asiaan sävyyn esitettyyn vastalauseeseen.

Kyllä mielestäni oikeat asiantuntijat on otettu huomioon tässä esityksessä. Niin kuin mainitsin tuossa nämä määrätyt toimijat, niin kuusi kuukautta, ja jos meillä on oikea asiantuntija täällä, niin puoli vuotta on sen uuden työpaikan hakemiseen. En usko tässä maassa, jossa huudetaan kitarisat punaisina tuolla mediassa, kuinka tämä maa tarvitsee ulkomaisia osaajia, että jos me todellakin tarvitaan ulkomaisia osaajia niin kipeästi kuin mediasta saa lukea — niin ainakin itse suppealla matikalla ajattelisin — että siinä kyllä kuutta kuukautta menee, kun joku keskijohtoon, ylijohtoon, ict-asiantuntijuuteen tai erityisasiantuntijuuteen perehtynyt henkilö hakee työpaikkaa — jos ulkomaisen työvoiman pula on huutava.

Mitä tulee yritysten ilmoitusvelvollisuuteen, se on se 14 päivää, ja pidän sitä hyvänä. Miksi? No, siinä aloituksessa tehdään jo hyvinkin massiiviset kirjaukset työntekijästä, lopetus on silloin pelkkä ilmoitus. En näe, että millekään yritykselle tämä koituu jollain tavalla vahingolliseksi, että hän ilmoittaa siitä, koska tämä ilmoitushan johtaa totta kai myös ulkomaisen työntekijän tilannetta parantavaan tilanteeseen siltä osin, että mikäli ei ilmoiteta mitään, niin katson kyllä vaaraksi sen, että tämä ulkomainen työntekijä saattaa jää-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

dä tuonne niin sanotusti vapaille markkinoille ja häntä voidaan hyväksikäyttää millä tahansa palkalla, esimerkiksi. Tätähän me kukaan ei tietenkään ulkomaisille hyvälle työntekijöille toivota vaan toivotaan, että jokainen työntekijä palkkansa ansaitsee eikä häntä heitellä ja pompotella paikasta toiseen. Kun on selvät pelisäännöt, yhteiset pelisäännöt kaikille, niin silloin homma toimii hienosti. Ihmettelen sitä, miksi keskusta haluaa, että henkilö jää pomppimaan tällaiseen tyhjään tilaan tuonne, vai ajatteleeko keskusta kenties niin, että tästä aiheutuu liikaa vaivaa yritykselle? En ole saanut siitä koppiä. Mutta summa summarum, itse pidän tätä kokonaisuutta erinomaisena ja tarpeellisena.

Ja jos me otetaan suoraan tästä meidän työvoimasta vielä muutama sana: Kun me kerta olemme maa, jossa on huutava pula ulkomaisesta työvoimasta, niin on hyvä myöskin kertoa se tosiasia, että meillä on tällä hetkellä noin 48 000 ulkomaalaistaustaista korkeakoulutettua ja toisen asteen koulutettua henkilöä työttömänä työnhakijana. Tätä minä pidän ongelmallisena tilanteessa, jossa määrätyt puolueet varsinkin tuolla vasemmalla huutavat, kuinka sitä ulkomaista työvoimaa tarvitaan, ja meillä on melkein 50 000 aitoa osaajaa, ulkomaalaista, työttömyyskortistossa. Jossain on ristiriita. Selvittäkäämme se yhdessä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen.

15.41 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Peltokangas käytti erinomaisen puheenvuoron äsken, ja siihen on helppo yhtyä. Argumentti siitä, että Suomi tarvitsee työperäistä maahanmuuttoa ja osaajia, koska meillä on työvoimapula, on varmasti jossakin toisessa ajassa ihan aiheellinen, mutta ei välttämättä juuri tässä ajassa, kun ajattele, että meillä on yli 300 000 työtöntä tällä hetkellä ja siihen joukkoon kuuluu myöskin 50 000 vieraskielistä ulkomaalaistaustaista työtöntä. Minun on kyllä vaikea nähdä, miten tässä tilanteessa olisi kenenkään etu se, että jos työtilanne on huono ja työsuhde päättyy, niin pitäisi olla ikään kuin oikeus jäädä pidemmäksi aikaa toivottomaan tilanteeseen täällä Suomessa hakemaan uutta työpaikkaa, varsinkin kun sitä saa hakea miltä tahansa työvoimapula-alalta, jos työttömäksi jää.

Pitää myöskin muistaa, että tähän tehtiin helpotuksia tai siis täsmennyksiä — ei helpotusta tehty, vaan täsmennettiin sitä, että pätkätöistä, jos ne eivät ole luvan perusteena, ei tarvitse erikseen ilmoituksia tehdä, mikä oli se suurin huoli, jota keskustan edustajatkin täällä toivat esiin byrokratian lisääntymisestä. Eli tämä koskee varsin rajallista määrää tapauksia ja tuo ennen kaikkea kaikki työntekijät samalle tasolle, koska nykytilanne on se, että osa on ilmoittanut ja osa ei ole ilmoittanut, ja siinä nämä maahanmuuttajatkin ovat sitten eriarvoisessa asemassa.

En tosiaan usko, että kansainvälisiä osaajia tämän takia jää pois, koska erityisillä osaajilla on se kuuden kuukauden suoja-aika. Minun on myöskin vaikea ymmärtää sitä, mitä täällä tuotiin esiin, että nyt näiden työelämämuutosten myötä ikään kuin irtisanottaisiin helpommin. Jos miettii sitä lähtökohtaa, että tähän maahan on tultu juuri siitä syystä, että on saanut työluvan, elikkä työnantaja on palkannut ja maahantulon peruste ja maassaolon peruste on työn tekeminen, niin mikä ihme ajaisi ikään kuin tilanteeseen, että oltaisiin lähtökohtaisesti irtisanomassa tällaista henkilöä heti alkuun? Hänelle on merkittävä tarve. Siinä on työtä, että se ihminen tänne Suomeen saadaan, ja hänestä varmasti halutaan myöskin pitää kiinni.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

Eli nämä koskevat poikkeuksellisia tilanteita, ja tässä taloustilanteessa ja tässä työttömi-
en määrän tilanteessa ei ole mitenkään tarkoituksenmukaista, että he voisivat jäädä tänne
pitkäksi ajaksi pyörimään yhteiskunnan elätettävinä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.